

BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN EEN GEDEELTE VAN HET SPANDERSWOUD,
GEMEENTE HILVERSUM IN 1974.

Inleiding

In 1974 hebben wij een gedeelte van het Spanderswoud tussen Hilversum en Bussum op broedvogels geïnventariseerd. Het betreft hier het gebied dat ten noorden wordt begrensd door de Spanderslaan, ten westen door het Ankeveense Pad, ten zuiden door de Bachlaan en ten oosten door de Bussumergrintweg.

Op de hieronder vermelde dagen werden de waargenomen vogels (ook zang en roep) op de kaart van het bewuste terrein vastgelegd: 24, 31 maart, 7, 20 en 28 april, 26 mei en 30 juni. Bovendien werden gedeelten van het terrein vele malen 's avonds vóór het donker- worden bezocht. Hierdoor was de bekendheid van het terrein groter, dan het aantal dagen wanneer er volledig werd genoteerd, zich laat aanzien. De bovengenoemde data zijn ook de dagen, waarop de inventarisaties van zonsopgang tot midden op de morgen zo goed mogelijk werden opgetekend.

Beschrijving van het gebied

Het geïnventariseerde gebied is ca 84 ha groot en is voor het grootste gedeelte met naaldbomen beplant. Naaldbout: Grove en Corsicaanse Den 30%, Oostenrijkse Den, Pinus banksiana, Abies nordmanniana en Douglasspar 10%, Japanse Larix 13%, Picea abies 7%.

Loofbomen: Beuk 1%, Berk 2%, Inlandse en Amerikaanse Eik + 25%.

Woeste grond (heide en zandterreinen) 7%.

Deze gegevens werden verstrekt door de Gemeentelijke Plantsoenendienst te Hilversum.

In het zuidwestelijk gedeelte bevinden zich vijvers die zich verder in westelijke richting uitstrekken. Het gebied wordt doorsneden door vele voetpaden, een enkel fietspad en één autoweg: de Spanderslaan.

Vogelbevolking

De volgende vogelsoorten werden driemaal of vaker op dezelfde plaats waargenomen. Van deze soorten werd het broeden vastgesteld of werd aangenomen dat deze daar hebben gebroed:

Dodaars (1), Wilde eend (4), Meerkoet (1), Houtduif (1), Grote bonte specht (6), Zwarte specht (1), Winterkoning (3), Zanglijster (1), Merel (13), Gekraagde roodstaart (1), Roodborst (17), Fitis (2), Goudhaantje (min. 1), Koolmees (21), Pimpelmees (2), Zwarte mees (1), Boomklever (2), Spreeuw (min. 1), Vlaamse gaai (5).

De Bosuil werd 's avonds en soms ook 's morgens regelmatig in het dd gebied gezien en gehoord, hiervan werd(en) de nestplaats(en) niet ontdekt. Deze moet(en) er ongetwijfeld geweest zijn, er is trouwens ook niet naar gezocht.

Gedurende de inventarisatie bleek dat de vroege zangvogels zoals Grote lijster, Zanglijster en Heggemus bijna niet gehoord werden en ook niet op vaste plaatsen werden waargenomen.

De Zwarte specht werd zowel in maart als in april zeer regelmatig gezien en gehoord, maar de plaats van het nest hebben wij in het geïnventariseerde gebied niet gevonden. Op 7 en 28 april zijn Bergeenden waargenomen op en boven het heideterrein, maar broedgevallen zijn niet geconstateerd. Wellicht is daar ook de overmatige recreatie mede de schuld van.

Op 6 en 8 augustus werd bij de vijvers een IJsvogel waargenomen (T. Frima). Deze waarneming kan een aanduiding zijn voor een broedgeval in de omgeving. In de nabije terreinen werd de soort wel eens broedend vastgesteld.

Bij de brug van het Ankeveense Pad werd regelmatig een paartje Dodaars met vier jongen gezien (samen met T.Frima).

Het voorkomen van Meerkoeten is een typisch verschijnsel van een vogel van open water. Het blijkt dat deze soort zich steeds vaker aanpast aan een leven in vrij smalle sloten en vijvers van buitenplaatsen en dergelijke. Niet alleen in het Gooi maar ook in het Stichtse. Hierover hoopt Taapken in de toekomst iets naders te publiceren.

Van de volgende vogelsoorten werden bovendien regelmatig exemplaren waargenomen, maar niet op dezelfde plaatsen, zodat wij het in twijfel trekken of het hier broedgevallen betrof:

Wilde eend, Bergeend, Meerkoet, Houtduif, Tortelduif, Koekoek, Groene specht, Grote bonte specht, Winterkoning, Heggemus, Grote lijster, Zanglijster, Merel, Gekraagde roodstaart, Roodborst, Tjiftjaf, Goudhaantje, Koolmees, Pimpelmees, Zwarte mees, Kuifmees, Glanskop, Matkop, Staartmees, Boomklever, Boomkruiper, Groenling, Goudvink, Vink, Huismus, Ringmus, Spreeuw, Zwarte kraai, Kauw, Ekster en Vlaamse gaai.

Dat bij deze laatste lijst dus vogelsoorten worden genoemd die ook als broedvogel aangetekend worden betekent dus dat hiervan méér exemplaren zijn waargenomen dan alleen het tussen haakjes vermelde aantal broedparen waarvan broeden wordt aangenomen.

Opvallend is het zelden voorkomen van vogels als:

Tortelduif, Grote lijster, Zanglijster, Gekraagde roodstaart, Fitit, Tjiftjaf, Heggemus en Ringmus.

Totaal ontbreken:

Tuinfluitter, Grasmus, Braamsluiper, Zwartkop, Fluitter en dergelijke.

Zoogdieren

Verschillende malen werd een Egel in de avondschemering waargenomen en tweemaal werden twee Eekhoorns gezien.

Nabespreking

Het gebied kenmerkt zich over het algemeen als vogelarm, dat vermoedelijk veroorzaakt wordt door de grote recreatie-druk (bromfietzers en auto's) en te weinig ondergroei. Ook de kruidlaag is weinig beduidend.

Verder zijn wij van mening dat er een duidelijk gebrek aan holen is door het té goed schoonhouden van het bos. Het terrein zou ongetwijfeld geschikt zijn om grotere aantallen vogels aan te trekken. Rust en wijziging in begroeiing zouden hieraan kunnen meehelpen en de aantrekkelijkheid kunnen bevorderen.

Dit blijkt ondermeer uit de dichtere vogelbezetting in de omgeving van de grote tuinen (huizen aan de Bachlaan).

Alle hierboven vermelde gegevens zijn 100% zeker. Gegevens waarover maar enigszins twijfel bestond zijn in dit overzicht niet opgenomen.

Nel van Donkersgoed
Sia Schipper
Jaap Taapken